

ΑΓΡΟΚΟΛΛΕΚΤΙΒΑ ΕΛΑΙΑΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2 (και κάτι) ΧΡΟΝΩΝ ΑΓΡΟΚΟΛΛΕΚΤΙΒΑΣ ΕΛΑΙΑΣ

Είμαστε η ομάδα των Αγροτικών της Κατάληψης «Ελαία», ή αλλιώς η ομάδα Θερμοκηπίου ή καλύτερα η ΑΓΡΟΚΟΛΛΕΚΤΙΒΑ της Ελαίας. Ξεκινήσαμε τη δράση μας λίγους μήνες αφότου δημιουργήθηκε η Κατάληψη Ελαία, το Νοέμβρη του 2009, στην Κέρκυρα. Όταν αρχίσαμε τις εργασίες μας στο κτήμα, βρεθήκαμε αντιμέτωποι με ένα ρημαγμένο γυάλινο θερμοκήπιο και ένα παραμελημένο κτήμα γεμάτο ελαιόδεντρα που θύμιζε πιο πολύ ζούγκλα παρά οτιδήποτε άλλο. Αν και αρχικά θεωρήσαμε ότι το αγροτικό θα μπορούσε να είναι το κεντρικό θέμα της Κατάληψης, για λόγους πρακτικούς και με γνώμονα τις ανάγκες και τις επιθυμίες του καθενός, καταλήξαμε ότι ήταν σκόπιμη η δημιουργία μίας ξεχωριστής πρωτοβουλίας εντός της Κατάληψης, σε άμεση αλληλεξάρτηση πάντα με αυτήν. Έτσι η **Αγροκολλεκτίβα αποτελείται κυρίως από άτομα της Κατάληψης, αλλά όχι μόνο, και έχει τη δική της ξεχωριστή συνέλευση που ασχολείται με τη διαχείριση του κτήματος και του θερμοκηπίου, αλλά και με θέματα ευρύτερου πολιτικού ενδιαφέροντος, πάντα εντός του αντικειμένου της.**

ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΕΛΑΙΑ

Όταν ξεκινήσαμε, ο καθένας από εμάς είχε ένα διαφορετικό όραμα για την ομάδα αυτή. Κάποιοι το είδαν απλά ως χόμπυ, κάποιοι ήθελαν να μάθουν πώς να καλλιεργούν και άλλοι, πέρα από το συμβολικό του πράγματος, θέλησαν να προτάξουν το συγκεκριμένο τρόπο συλλογικής παραγωγής ως το μέσο για την απαγκίστρωσή μας από το εμπόριο αγροτικών προϊόντων και για την κατάκτηση της, κατά το δυνατόν, διατροφικής αυτάρκειας. Όπως και να 'χει, η Αγροκολλεκτίβα της Ελαίας αντικατοπτρίζει όλα αυτά τα διαφορετικά οράματα των ανθρώπων που την απαρτίζουν. **Τα βασικά στοιχεία που μας ενώνουν σε αυτή την κοινή προσπάθεια είναι η πεποίθηση ότι ο σύγχρονος άνθρωπος πρέπει να στραφεί περισσότερο προς την αγροτική παραγωγή και η πίστη στη συλλογική εργασία και την αυτοοργάνωση, ως αντίδοτο στην αλλοτρίωση της σύγχρονης δουλειάς.**

Στα δύο χρόνια που υπάρχουμε ως Αγροκολλεκτίβα, αποκαταστήσαμε ένα τμήμα του θερμοκηπίου και καθαρίσαμε ένα μέρος του κτήματος, στο οποίο καλλιεργούμε εποχιακά λαχανικά από παραδοσιακούς, μη μεταλλαγμένους σπόρους. Στο κτήμα υπάρχουν ακόμα ελιές, αβοκαντόδεντρο και ακτινιδιές. Πέρσι, τα παραμελημένα ελαιόδεντρα του κτήματος μάς αντάμειψαν για τις φροντίδες μας, δίνοντάς μας πολύ λάδι υψηλής ποιότητας. Κατά καιρούς, έχουμε μοιράσει στο κέντρο της πόλης τους πλεονάζοντες καρπούς της δουλειάς μας και έχουμε οργανώσει στον χώρο της κατάληψης εκδηλώσεις με θέμα την αυτοοργανωμένη αγροτική παραγωγή.

Στις αρχές του 2012 θελήσαμε να διευρύνουμε τη δράση της Αγροκολλεκτίβας, συμβάλλοντας πιο ενεργά στη διάδοση ντόπιων παραδοσιακών ποικιλιών, τη διάσωση της βιοποικιλότητας και την απαγκίστρωση των τοπικών κοινωνιών από το μονοπώλιο σπόρων και φυτών που έχουν δημιουργήσει οι μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες. Για το σκοπό αυτό συνεργαστήκαμε με άτομα από άλλα αντίστοιχα εγχειρήματα του νησιού και όλοι μαζί ξεκινήσαμε τις διαδικασίες για την κατασκευή σπορείου-φυτωρίου, στοχεύοντας μακροπρόθεσμα στη δημιουργία τράπεζας ντόπιων (μη υβριδικών, μη μεταλλαγμένων) σπόρων. Τα φυτά από το κοινό σπορείο τα χρησιμοποιήσαμε για τις ανάγκες των επιμέρους αγροτικών εγχειρημάτων στα οποία συμμετέχουμε, και ένα μέρος το μοιράσαμε σε όσους εκδήλωσαν ενδιαφέρον να τα χρησιμοποιήσουν για μη εμπορικούς σκοπούς. Στόχος μας, πάνω απ' όλα, ήταν απ' την αρχή να διαδοθεί ο αυτοοργανωμένος τρόπος δράσης και να εξαπλωθεί ο σπόρος της συλλογικής, μη εμπορευματικής αγροτικής παραγωγής.

Για μας η δημιουργία μίας αγροκολλεκτίβας δεν αποτελεί το μόνο πολιτικό όραμα για αυτή την κοινωνία και ούτε πιστεύουμε ότι η κοινωνική μεταβολή θα επέλθει μόνο με τέτοιου είδους αυτοοργανωμένα εγχειρήματα, αλλά με μια πολύμορφη δράση και σε πολλά διαφορετικά κοινωνικά πεδία. Όπως και να έχει όμως, μια αγροκολλεκτίβα αποτελεί ίσως, στην πράξη και με χειροπιαστό τρόπο, ένα παράδειγμα της αταξικής-αντιεραρχικής κοινωνίας την οποία φανταζόμαστε για το μέλλον.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑ

παρόμοια εγχειρήματα σε Ελλάδα και Ευρώπη

Παρόμοια εγχειρήματα στην Ελλάδα που συμβαίνουν τώρα και έχουν μια σχετικά διαρκή παρουσία στην αυτοργανωμένη συλλογική αγροτική παραγωγή δεν υπάρχουν πολλά. Προσπάθειες συλλογικής μη ιεραρχικής καλλιέργειας υπάρχουν πολλές. Αρκετές απ' αυτές είναι άγνωστες είτε επειδή λειτουργούν σε συμβολικό επίπεδο, είτε επειδή έχουν ως μόνο στόχο το βιοπορισμό των μελών τους. Οι προσπάθειες αντιεμπορευματικού-αντικαπιταλιστικού χαρακτήρα είναι λίγες. Αν θέλουμε μάλιστα να αναφερθούμε σε εγχειρήματα που ξεφεύγουν από το επίπεδο του συμβολισμού ή του χόμπυ, και να μιλήσουμε για αγροκολλεκτίβες ή για αυτάρκειες (συνολικά ή μερικά) αγροκοινότητες, τότε τα παραδείγματα, ιδίως στην Ελλάδα, είναι ελάχιστα.

Τέσσερις περιπτώσεις αυτοργανωμένων αγροτικών συλλογικοτήτων, διαφορετικών στο χαρακτήρα και στις στοχεύσεις τους, είναι: ο κατελιημένος Αγρός στο πάρκο Τρίτση στο Ίλιον της Αττικής, ο Βοτανικός Κήπος στην Πετρούπολη της Αττικής, το Βερτίσκο στη Θεσσαλονίκη και η Πέρκα (ομάδα αστικών και περιαστικών καλλιεργειών), πάλι στη Θεσσαλονίκη. Προφανώς, υπάρχουν πολλές ακόμα άγνωστες ομάδες, οι οποίες εμφανίστηκαν κυρίως τα τελευταία δύο χρόνια με τη συρρίκνωση των εισοδημάτων και την αποαστικοποίηση. Σε ό,τι έχει να κάνει με την υπόλοιπη Ευρώπη, εκεί υπάρχει πλούσια παράδοση αντιδομών στην αγροτική παραγωγή σε διάφορες χώρες και ιδίως στην Ισπανία (π.χ. Can Masdeu-Barcelona) και την Ιταλία (Urupia-San Marzano).

Στον υπόλοιπο κόσμο, εγχειρήματα που λειτουργούν ως σημείο αναφοράς είναι οι κοινότητες των Zapatistas στο Μεξικό και το MST (κίνημα ακτημόνων) στη Βραζιλία. Τα συγκεκριμένα εγχειρήματα θεωρούμε αυτονόητο ότι δεν είναι συγκρίσιμα με άλλες, αποσπασματικές προσπάθειες επανοικειοποίησης της γης.

<http://eleftherosagros.blogspot.com/>

<http://votanikoskipos.blogspot.com/>

<http://perka.oneirografos.net/>

http://athens.indymedia.org/front.php3?lang=el&article_id=1226443

<http://urupia.wordpress.com/>

<http://www.canmasdeu.net/>

καπιταλισμός, κρίση και γεωργία

Στην Ελλάδα του 2012, σε μια πολιτικοοικονομική συγκυρία αναδιάρθρωσης του κεφαλαίου και επίθεσης στα χαμηλά κοινωνικά στρώματα, με το φάντασμα της κρίσης να πλανάται πάνω από το δημόσιο λόγο, πάνω από κάθε κοινωνική δραστηριότητα, οι άνθρωποι μαστίζονται από φτώχεια και ανεργία, μα πάνω απ' όλα από ένα ατέρμονο τσαλάκωμα των ονείρων τους. Είναι ο καιρός που όλοι μπαίνουμε σε μια λογική απολογισμού όσων έχουμε κάνει και αυτών που δεν έχουμε κάνει ως τώρα, για να αλλάξουμε τον κόσμο. Είναι η φάση που κάνουμε ένα φορμάτ στο τρόπο που σκεφτόμαστε, γιατί οι ίδιες οι περιστάσεις μας οδηγούν σε μια ευρεία αναθεώρηση των σταθερών της ζωής μας. Ο καπιταλισμός ήταν πάντα αδηφάγος, έτρωγε από τη σάρκα μας για να αναπαραχθεί και υποθήκευε τη μελλοντική μας ζωή, μέχρι να στερέψει κάθε ζωτικό μας κομμάτι. Ο καπιταλισμός πάντα στοίχειωνε το φανταστικό μας, μάς αλλοτριώνει και όσο δεν μπορούσαμε να τον ανατρέψουμε τόσο αυτός διάβρωνε τον τρόπο σκέψης μας. Η κατανάλωση και το θέαμα είναι κυρίαρχα στη ζωή μας γιατί μπήκαμε ευχαρίστως στο παιχνίδι της γκλαμουριάς και του lifestyle που κάποιιοι μας πρόσφεραν τόσα χρόνια με ωραίο περιτύλιγμα. Επαναπαυθήκαμε ζώντας σε μια κοινωνία που ασχολείται με χαρτιά και λέξεις, εικόνα και καλό σέρβις, και δεν πολυαναρωτηθήκαμε για το από πού έρχεται η τροφή μας και πώς καταλήγει στο ωραίο μας πιάτο. Ποιοι δουλεύουν άραγε για να τρώμε εμείς; Ποιοι μαζεύουν τις φράουλες στη Μανωλάδα;

Με μια διάθεση αυτοκριτικής, ως κάτοικοι ενός από τα κράτη που ως τώρα θεωρούνταν αναπτυσσόμενα και ανήκαν στη μητρόπολη των προνομίων, πρέπει να προβληματιστούμε πάνω σε μια σειρά ζητημάτων.

- **Το πρώτο ζήτημα έχει να κάνει με την τριτογενεποίηση της ελληνικής οικονομίας.** Τόσα χρόνια με τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές της Ε.Ε. και των Η.Π.Α., δόθηκαν πραγματικά κίνητρα για τη μετατροπή της κοινωνίας μας από μία ξεκάθαρα αγροτική σε μία κοινωνία υπηρεσιών κάθε λογής. Απομακρυνθήκαμε ανησυχητικά από τη Γεωργία, την Κτηνοτροφία και την Αλιεία και φτάσαμε να εκχωρούμε τις κοπιαστικές, αλλά απαραίτητες αυτές εργασίες στον Πολίτη χωρών του «Τρίτου Κόσμου» (διεθνής αγορά) ή στο Μετανάστη από τις χώρες του «Τρίτου Κόσμου» (εθνική αγορά). Αυτός δε που αποφασίζει να παραμείνει αγρότης έχει να αντιμετωπίσει το ξεζούμισμα των κάθε είδους μεσαζόντων, εμπόρων και μεταφορέων, να επιβιώσει στον σκληρό ανταγωνισμό με εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε περιοχές με πολύ χαμηλό κόστος εργασίας, να χρησιμοποιήσει όλων των μορφών τα χημικά σκευάσματα για να αυξήσει τη σοδειά του και να κατευθυνθεί σε συγκεκριμένες μονοκαλλιέργειες που επιδοτούνται από την ΚΑΠ (κοινή αγροτική πολιτική). Και όλα αυτά, μη λαμβάνοντας υπόψη το μειονέκτημα της απομόνωσης στην υποβαθμισμένη επαρχία, που ο ίδιος ο καπιταλισμός την απαξίωσε με την εκτεταμένη αστικοποίηση. Μα πώς φανταζόμαστε μια άλλη κοινωνία όταν δεν επανεξετάζουμε τη σχέση μας με τους τομείς της Γεωργίας-Κτηνοτροφίας-Αλιείας και όταν δεν μιλάμε για τον τρόπο που έχει χαραχθεί ο παγκόσμιος χάρτης της παραγωγής τροφής; Είτε μιλάμε για εθνικά κράτη είτε για αυτόνομες αναρχικές κοινότητες, το ζήτημα της διατροφικής (και όχι μόνο) αυτάρκειας πρέπει να μπει ως κυρίαρχο στο δημόσιο λόγο και να μην εθελουφλούμε νομίζοντας ότι θα μπορούμε να τρώμε και να πίνουμε, όσο παραμένουμε μέσα στα γραφεία και τις αίθουσες συνελεύσεων.
- **Δεύτερο ζήτημα είναι ότι πρέπει να επανακαταλάβουμε τη διατροφή μας.** Έχουμε αποξενωθεί τόσο από τον τομέα αυτό, που δεν ασχολούμαστε καθόλου με το τι τρώμε και πώς αυτό παράχθηκε. Δεν μπορούμε να ασχοληθούμε ενεργητικά με την παραγωγή της τροφής μας, ούτε όμως και παθητικά να ξεχωρίσουμε τι είναι ποιοτικό να τρώμε και να πίνουμε και τι όχι. Ακόμα και ως πελάτες, μάλλον βλέπουμε την τροφή σαν μάρκα-συσσκευασία, παρά ως φορέα ποιοτικών χαρακτηριστικών. Και αυτοί που ασχολούνται πιο πολύ με τη διατροφή τους, είτε είναι πλούσιοι που διαχωρίζονται κοινωνικά από την πλέμπα αγοράζοντας βιολογικά προϊόντα ΑΑ, είτε είναι άνθρωποι που τους κατηγορούμε ως χίπηδες, νευρωτικούς υγιεινιστές κ.ο.κ. Συνεπώς, το κλισέ «είμαστε ό,τι τρώμε» μοιάζει πιο ουσιαστικό από ποτέ στον κόσμο των McDonalds ή των εναλλακτικών μεζεδοπωλείων.
- **Τρίτο ζήτημα είναι ο έλεγχος που έχουν οι πολυεθνικές πάνω στη διακίνηση σπόρων.** Πολύς κόσμος δε γνωρίζει ή υποτιμάει το γεγονός ότι η αγορά σπόρων είναι από τις πιο σημαντικές αγορές του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος. Ο έλεγχος του πλούτου της γης μέσα από τον έλεγχο του πρώτου κρίκου της παραγωγικής διαδικασίας, των σπόρων, είναι το κρυφό χαρτί στα χέρια των πολυεθνικών. Εταιρείες κατασκευής μεταλλαγμένων σπόρων, σαν την Monsanto, έχουν εγκλωβίσει στο δίχτυ τους εκατομμύρια επαγγελματίες και ερασιτέχνες καλλιεργητές. Σε συνδυασμό με τον έλεγχο εκατομμυρίων στρεμμάτων γης από άλλες πολυεθνικές για πάσα εκμετάλλευση, μπορούμε να μιλάμε για ένα ασφυκτικό περιβάλλον για τον οποιονδήποτε θέλει να καλλιεργήσει τη γη και να απολαύσει τους καρπούς της. Τέλος, πρέπει να πούμε ότι και τα αστικά κράτη με τη σειρά τους εξοπλίζουν-εκσυγχρονίζουν το νομικό τους οπλοστάσιο, ψηφίζοντας περιοριστικούς νόμους για την κατ' οίκον καλλιέργεια, τα δικαιώματα ιδιοκτησίας σπόρων κ.ο.κ. Οι παππούδες μας γλυκάθηκαν με τους ωραίους σπόρους που τους τάξανε οι πολυεθνικές και σταμάτησαν να κρατάνε σπόρο από παραδοσιακές ποικιλίες. Οι πατεράδες μας ξεχάσανε αυτά που έτρωγαν ως παιδιά και εμείς δεν γνωρίσαμε ποτέ τι σημαίνει παραδοσιακός, μη υβριδικός, μη μεταλλαγμένος σπόρος. Τώρα είναι η ώρα να μάθουμε από την αρχή τι σημαίνει σπόρος, καλλιέργεια, τροφή. Να μάθουμε να κρατάμε σπόρους από τα φυτά μας και να τους ανταλλάσσουμε με άλλους ανθρώπους, ώστε κάποτε να αποδεσμευθούμε από τις εταιρείες και να ελεγχουμε την πηγή της τροφής μας. Μόνο έτσι μπορεί να διασωθεί η βιοποικιλότητα, και όχι με βαρύνουσες καμπάνιες αστικού τύπου για την προστασία του περιβάλλοντος.
- **Τέταρτο ζήτημα είναι αυτό της σχέσης μας με τη βιολογική καλλιέργεια.** Μετά από αιώνες κατασπατάλησης των φυσικών πόρων και πολλές δεκαετίες ρύπανσης του περιβάλλοντος, είναι καιρός να σταματήσουμε την αλόγιστη χρήση χημικών στην αγροτική παραγωγή και να πάψουμε να θεωρούμε ότι όλα τα προβλήματα λύνονται με ραντίσματα, εις βάρος της υπόλοιπης χλωρίδας και πανίδας, αλλά και της ίδιας μας της υγείας. Για έναν αγρότη σίγουρα η βιολογική καλλιέργεια απαιτεί παραπάνω μόχθο και οι αστάθμητοι παράγοντες που μπορούν να μειώσουν την παραγωγή του είναι πολύ περισσότεροι, αλλά είναι επιτακτικό όσο

ποτέ να αλλάξουμε άρδην τη λογική μας στον τρόπο καλλιέργειας των φυτών μας. Με την ύπαρξη καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής, τα βιολογικά προϊόντα έχουν τη θέση του εξωτικού, του διαφορετικού, του eco-friendly, του εκλεκτού, του πολυτελούς. Τη θέση δηλαδή που λίγο πολύ έχει κάθε πράσινη καινοτομία. Στην κοινωνία που οραματιζόμαστε όμως, εκεί που δε θα υπάρχουν τεράστιες μονοκαλλιέργειες, κυνικοί managers αγροτικών επιχειρήσεων, υπερεντατική εκμετάλλευση των εργατών και της γης, και που η οικολογική συνείδηση και η ποιοτική διατροφή δε θα έχουν barcode, η βιολογική καλλιέργεια θα είναι κάτι το αυτονόητο και όχι κάτι το ξεχωριστό ή το ιδιαίτερο.

- **Πέμπτο ζήτημα είναι αυτό της επί της ουσίας αλλαγής της νοοτροπίας μας απέναντι στην κοινωνία του θεάματος.** Γενιές ολόκληρες έχουν γαλουχηθεί να καταναλώνουν ασταμάτητα προϊόντα και σε μεγαλύτερο βαθμό προϊόντα θεάματος. Όταν μιλάμε για έναν τρόπο ζωής που τα εισπράττει όλα ως αναλώσιμα υλικά για μια διαρκή ικανοποίηση επίπλαστων κυρίως αναγκών, σίγουρα αυτό οδηγεί την ανθρώπινη κοινωνία και τον φυσικό πλούτο σε αδιέξοδο. Όταν όμως μιλάμε για το θέαμα, μιλάμε για κάτι παραπάνω. Έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε τα πάντα και να τα καταναλώνουμε ως μέρος μιας εικόνας που χτίζουμε για το εαυτό μας και την κοινωνική μας ζωή. Τρώμε, πίνουμε, ντυνόμαστε, διασκεδάζουμε, ταξιδεύουμε και γεμίζουμε τη ζωή μας με χόμπυ-δραστηριότητες από τις οποίες δεν αντλούμε την ουσία, παρά μόνο τη συσκευασία και τις φανταστικές-νοητές ιδιότητες που μας προσδίδουν. Με αυτήν την έννοια, πολύς κόσμος στα σύγχρονα αστικά κράτη, με την παρότρυνση των Media έχει στραφεί στη γεωργία για να γεμίσει τον ελεύθερό του χρόνο με κάτι το εξωτικό, το ξεχωριστό, κάτι που θα τον τραβήξει από τη μίζερη πραγματικότητα του γραφείου ή του μαγαζιού του. Όπως τη μία μέρα μπορεί να δει μια ταινία ή την άλλη να κάνει ένα ταξίδι στην καραιβική ή την άλλη να μάθει κινέζικα, έτσι μπορεί να ασχοληθεί και με τα μαρούλια. Αν συνοδέψει μάλιστα αυτή του την ασχολία και με λίγες «εναλλακτικές κουβέντες» περί επιστροφής στη φύση και καλής ποιοτικής διατροφής, τότε έχουμε τον τυπικό ανθρωπότυπο της σύγχρονης δυτικής κοινωνίας που είναι σε ένα ατέρμονο κυνήγι αναζήτησης νέων εμπειριών. Όμως η γεωργία δεν είναι ένα χόμπυ σαν όλα τα άλλα, απαιτεί συνέπεια, επιμονή και ιδρώτα, εάν τουλάχιστον θέλεις να δεις αποτελέσματα. Και έτσι παρατηρούμε το πολύ σύντομο πέρασμα ανθρώπων από εγχειρήματα αυτοοργανωμένης καλλιέργειας που κουράστηκαν, δεν βρήκαν νόημα ή δεν το έκαναν πολύ σοβαρά και γρήγορα αποχώρησαν (χωρίς να σημαίνει ότι όσοι μείναμε στα εγχειρήματα αυτά, ανήκουμε σε άλλο ανθρωπότυπο). Η γεωργία δεν είναι χόμπυ, είναι το μέσο για να φας και για να φας δυστυχώς πρέπει να κοπιώσεις και αυτό θα το καταλάβουμε άμεσα λόγω της συρρίκνωσης (ή απουσίας) των εισοδημάτων μας. Άρα πρέπει να δούμε την ουσία του πρωτογενούς τομέα παραγωγής που θεωρούμε ότι είναι το Α και το Ω της παραγωγής σε οποιαδήποτε κομμουνιστική κοινωνία, και όχι την κοινωνική του αναπαράσταση στο σύγχρονο δυτικό κόσμο ή τουλάχιστον στα σαλόνια του.
- **Τέλος το θέμα που μας απασχόλησε ως Αγροκολλεκτίβα είναι η σχέση του ευρύτερου αντιεξουσιαστικού χώρου και της Αριστεράς στην Ελλάδα με τέτοιου είδους εγχειρήματα,** που κυμαίνεται από την υποτίμηση ως την αδιαφορία ή τον εξ αποστάσεως θαυμασμό. Μάλιστα, πολλές φορές υπάρχει το ενστικτώδες αντανακλαστικό ότι η συλλογική καλλιέργεια αφορά πιο πολύ τον lifestyle αναρχισμό των χίπηδων, κάτι που κατά τη γνώμη μας εκ του αποτελέσματος δεν απέχει πολύ από την πραγματικότητα, θα έπρεπε όμως να είναι έτσι; Ο αντιεξουσιαστικός χώρος δεκαετίες τώρα προτάσσει την αυτοργάνωση και τη συλλογικοποίηση. Είναι λοιπόν μια σημαντική ευκαιρία να δει εάν αυτές οι πολύ σημαντικές αξίες μπορούν να λειτουργήσουν στην πράξη, όπως έγινε στην Ισπανία του '36 και στο Μεξικό των Ζαπατίστας ή τη Βραζιλία του MST. Η ίδια η πράξη του να χτίζεις κομμουνιστικές σχέσεις αλληλεγγύης και συλλογικής εργασίας είναι το ζητούμενο. Σε απόλυτη αρμονία με τις επαναστατικές διεργασίες για την ανατροπή του καπιταλισμού και με τη διάχυση μιας άλλης αντίληψης για τις σχέσεις ανθρώπου με άνθρωπο και ανθρώπου με φύση, πρέπει να ξεκινήσουμε με το χτίσιμο του κόσμου που θα θέλαμε. Ίσως μάλιστα στη διαδικασία αυτή να καταλάβουμε τις αντιφάσεις που κουβαλάει ο καθένας μας και δεν μπορούσε να τις δει στη διατύπωση της θεωρίας του, ίσως ακόμα να δούμε ότι έχουμε εγκλωβιστεί στα στεγανά του πλαδαρού αναρχικού διανοούμενου ή του καταστροφέα εξτρεμιστή του πεζοδρομίου.